

Brüssel, 26. september 2025
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0373(COD)

9047/1/25
REV 1 ADD 1

ENV 357
MI 305
IND 145
CONSOM 86
COMPET 386
MARE 22
PECHE 135
RECH 227
SAN 233
ENT 70
ECOFIN 563
TRANS 181
CODEC 613
PARLNAT

NÕUKOGU PÕHJENDUSED

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS plastigraanulite kao ärahoidmise kohta mikroplastireostuse vähendamiseks

- Nõukogu põhjendused
- Vastu võetud nõukogu poolt 22. septembril 2025

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 16. oktoobril 2023 nõukogule ja Euroopa Parlamendile ettepaneku võtta vastu uus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus plastigraanulite kao ärahoidmise kohta mikroplastireostuse vähendamiseks (edaspidi „plastigraanulite määrus“), milles keskendutakse plastigraanulite käitlemisele ettevõtjate, ELi vedajate ja kolmandate riikide vedajate poolt tarneahela igas etapis. Ettepanek on Euroopa rohelise kokkuleppe tulemuste osa ning põhineb sellistel komisjoni algatustel nagu ringmajanduse tegevuskava ja nullsaaste tegevuskava.
2. Kõnealuse määruse eelnõu tugineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 192 lõikele 1 (seadusandlik tavamenetlus).
3. Euroopa Parlament määras selle eelnõu suhtes vastutavaks komisjoniks keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni (ENVI). Euroopa Parlament võttis oma esimese lugemise seisukoha vastu 23. aprillil 2024.
4. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis oma arvamuse vastu 14. veebruaril 2024 ja Euroopa Regioonide Komitee 18. aprillil 2024.
5. Komisjon esitas 14. veebruaril 2024 keskkonna töörühmale oma seadusandliku ettepaneku ja sellele lisatud mõjuhinnangu. Keskkonna töörühm jätkas ettepaneku läbivaatamist kokku üheksal koosolekul. Nõukogu (keskkond) pidas 25. märtsil 2024 kavandatava määruse üle poliitilise mõttevahetuse. Nõukogu võttis oma üldise lähenemisviisi vastu 17. detsembril 2024.

6. Seejärel peeti 29. jaanuaril ja 8. aprillil 2025 kaks mitteametlikku poliitilist kolmepoolset kohtumist, mille tulemusel jõudsid nõukogu ja Euroopa Parlament esialgsele kokkuleppele. Alaliste esindajate komitee kinnitas 30. aprillil 2025 kompromissteksti, milles lepiti esialgselt kokku 8. aprillil 2025 toimunud mitteametlikul kolmepoolsel kohtumisel.
7. Euroopa Parlamendi ENVI-komisjon hääletas 13. mail 2025 sama kompromissteksti poolt. Seejärel saatis ENVI-komisjoni esimees 14. mail 2025 alaliste esindajate komitee esistujale kirja, milles märkis, et juhul kui nõukogu edastab Euroopa Parlamendile ametlikult oma seisukoha kirja lisas esitatud kujul, soovitab ta täiskogul võtta nõukogu seisukoht pärast õiguskeelelist kontrolli parlamendi teisel lugemisel muudatusteta vastu.

II. EESMÄRK

8. Plastigraanulite määruse üldeesmärk on sätestada kohustused seoses plastigraanulite käitlemisega, et vältida kadu nende tarneahela kõikides etappides, eesmärgiga saavutada plastigraanulite nullkadu. Need kohustused keskenduvad kadude või lekete vältimisele, laialikandumise tõkestamise ja ärakoristamise toimingutele ning neid kohaldatakse ettevõtjate, vedajate ja merelaevade suhtes.

III. NÕUKOGU ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

9. Nõukogu esimese lugemise seisukoht sisaldab elemente, mille suhtes kaasseadusandjad on kokkuleppele jõudnud.

10. Määrusega hõlmatud teemade osas laiendatakse kohaldamisala, et paremini käsitleda puhastusrajatise ja eelkõige hõlmata plastigraanulite meretranspordiga seotud osalejad. Konkreetselt puudutab see liikmesriigi sadamast väljuvate või seda külastavate merelaevade lastisaatjaid, käitajaid, agente ja kapteneid. Kehtestatud on kohustused plastigraanulite meretranspordiks (kaubakonteinerites), sealhulgas kvaliteetse pakendamise tagamiseks ning transpordi ja lastiga seotud teabe andmiseks, järgides Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni suuniseid.
11. Plastigraanulite kao vältimine on ettevõtjate ning ELi ja kolmandate riikide vedajate peamine eesmärk. Selge raamistik sisaldab kohustusi juhuslike kadude korral, keskendudes ärakoristamisele. Iga graanuleid käitleva käitise riskijuhtimiskavas peavad olema selged meetmed. Sellised meetmed hõlmaksid muu hulgas pakendamist, peale- ja mahalaadimist, töötajate koolitamist ja vajalikku varustust.
12. Mis puudutab ettevõtjate halduskoormust ja sellega seotud kulude minimeerimist, ning kooskõlas väiksemate ettevõtjate lihtsustamiseesmärkidega, on teatavate kohustuste kindlaksmääramise alusel ettevõtjate suhtes kohaldatav künnis 1500 tonni käideldud plastigraanuleid. Selle künnise ületamisel kohaldatakse väikeste, keskmise suurusega ja suurettevõtjate suhtes sertifitseerimise nõuet. Väikeettevõtjate suhtes kohaldatav kord on leebem – nad peavad vähemalt üks kord saada sertifikaadi ja seejärel võivad valida sertifikaadi uuendamise või ettevõtja vastavusdeklaratsiooni vahel. Lisaks saavad kõik ettevõtjad kasutada lube, EMASi või EMSi, et täita teatavaid kõnealusest määrusest tulenevaid kohustusi.

13. Selleks et tagada võrdsed tingimused ELi ja kolmanda riigi vedajatele ning tagada vastutus ja läbipaistvus kõigile plastigraanulite vedajatele, peavad kolmanda riigi vedajad määrama ELis volitatud esindaja.
14. Määruse kohaldamise alguskuupäevaks on määratud 24 kuud ja merenduslaste sätete puhul 36 kuud pärast määruse jõustumist.

IV. JÄRELDUS

15. Nõukogu seisukoht tugineb komisjoni ettepaneku peamisele eesmärgile ning kajastab täielikult kompromissi, millele jõuti nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahelistel mitteametlikel läbirääkimistel, mis toimusid komisjoni toetusel.
16. Seetõttu leiab nõukogu, et tema esimese lugemise seisukoht kujutab endast läbirääkimiste tasakaalustatud tulemust. Kui määrus on vastu võetud, minimeeritakse sellega liidus plastigraanulite kaost ja leketest tulenev keskkonnakahju, tekitamata seejuures ettevõtjatele liigset halduskoormust.
